

Sajtószabadság, médiafelügyelet

A tananyag alapjául szolgáló kutatás
a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 Nemzeti Kiválóság Program
című kiemelt projekt keretében zajlott; a projekt az Európai Unió
támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával
valósul meg. (Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíj.)

Dr. Smuk Péter
egyetemi docens

A sajtó és média szabadsága

■ A cenzúra tilalma

- újságírók védelme, szerkesztői szabadság
- „öncenzúra”, tulajdonosi befolyás

■ Állami szerepvállalás területei

- műsorszórás engedélyezése (frekvencia-monopólium)
- hatósági felügyelet
- közszolgálati csatornák (kudarcot vallott-e a piac?)

A médiatartalmak formái

■ médiaszolgáltatások:

- a) lineáris,
- b) lekérhető,
- c) kiegészítő médiaszolgáltatások;

■ sajtótermékek:

- a) napilapok és időszaki lapok;
- b) internetes újságok és hírportálok.

■ Eltérő jogi rezsim? (165/2011 ABh)

A médiatartalmak különbözősége

- hatáselv
 - klasszikus audiovizuális vs internet és nyomtatott sajtó
- magánközlés-nyilvános közlés
 - internet, web 2.0
- A technikai fejlődés jelentősége

Közszolgálatiág

- A piaci média kudarca?
 - közérdek érvényesítése
 - monopóliumok megelőzése
- Intézményi oldal
 - állami fenntartású médiaszolgáltatók
- Tartalmi oldal
 - kiegyensúlyozott, sokszínű, pontos tájékoztatás
 - kultúravédelem

Közszolgálati ság

■ Európai elvárások

- 2010/13/EU (AVMS) irányelv
- CM/Rec (2007) 2 on media pluralism and diversity of media content
- Res. 1636 (2008) indicators for media in democracy.
- Recomm. 1641 (2004) Public service broadcasting;
- Declaration of the Committee of Ministers on Public Service Media Governance (2012)

■ Tagállami kihívások

- politikai befolyás, költségvetési függés
- fenntartói befolyás, személyzeti döntések (politikai függetlenség?!)
- patronázs

Sajtó és média helyzete — Magyarország

■ Korábbi szabályozás

- 1986. II. tv. a sajtóról, 1996. évi I. tv. a rádióról és televízióról

■ AB alaphatározat **37/1992. (VI. 10.) AB hat.:**

- sajtószabadságot elsősorban az állam tartalmi be nem avatkozása biztosítja, pl. a cenzúra tilalma és a szabad lapalapítás lehetősége
- tájékozódáshoz való jog, az információszabadság anyagi és eljárási garanciái
- frekvenciák szűkössége
- teljeskörű, kiegyensúlyozott arányú és valósághű (elfogulatlan) tájékoztatás
- ki kell zárni, hogy állami szervek, vagy bármely társadalmi csoport a műsor tartalmát úgy befolyásolja, hogy a tájékoztatás elfogulatlansága megsérüljön

Sajtó és média jogi helyzete 2010-től

■ Új szabályozás

- Alk. új 61. § és 40/E. § (NMHH), Alaptv. IX. cikk
- 2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
- 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról
 - 165/2011. (XII. 20.) AB határozat

■ *XXI. századi kihívások*

- *Internet, határon átvelő szolgáltatások*
- *Digitális átállás*

Sajtószabadság keretei

- Területi, személyi hatály („letelepedett” szolgáltató, ill. blogok)
- Hatósági nyilvántartásba vétel, pályázat, hatósági szerződés (NMHH)
- Információforrás „jogai”
- Közönség jogai
- Sajtó-helyreigazítási jog
- A sajtó kötelezettségei (tilos tartalmak)
- Felelősségi kérdések

Közzszolgálati médiaszolgáltatás

■ Közzszolgálati Közalapítvány

■ Kuratóriuma:

- 6 tagot (paritás) az OGY 2/3, 9 évre; elnökét + 1 tagot a Médiatanács delegálja
- Megválasztja a közzszolg. Médiaszolgáltatók rt.-inek vezérigazgatóit, ellenőrzi a gazdálkodást, a közzszolgálati ságot, tulajdonosi jogok, ...

■ Közzszolgálati Kódex (Médiatanács fogadja el)

■ Közzszolgálati Testület (társadalmi kontroll)

■ MTV, Duna TV, MR, Nemzeti Hírügynökség

Médiaszolgáltatások és a sajtótermékek felügyelete

■ Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

■ Autonóm államigazgatási szerv, szervei:

- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (ME nevezi ki 9 évre) *(rendeletalk!)*
- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (volt ORTT)
 - Elnökét + 4 tagját listán, OGY, kis 2/3, 9 évre (súlyozott szavazású jelölőbizottság)
- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala

■ Médiatanács feladatai:

- ellenőrzi és biztosítja a sajtószabadság érvényesülését
- frekvenciák pályáztatása
- felügyeleti és ellenőrzési feladatok
- műsorfigyelő és -elemző szolgálatot működtet, stb.

A médiahatóságokról

■ Európa Tanács

- Recommendation Rec(2000)23 of the Committee of Ministers to member states on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector.
- Declaration of the Committee of Ministers on the independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector (2008)

■ Alkotmányos követelmények

- függetlenség (politikai utasítás tilalma, tagok választása, költségvetés)
- jogállami garanciák (jogállami közig. jogalkalmazás, bírói felülvizsgálat)